

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 จำนวน 275 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ซึ่งได้จากสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดประเภทของอาจารย์พิเศษ และวิทยาลัยเป็นชั้นในการสุ่ม กลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เกรจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 607 – 610) ได้จำนวน 162 คน ได้ดังตาราง 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างอาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12

วิทยาลัย	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	อาจารย์ พิเศษราย ชั่วโมง	อาจารย์ พิเศษราย เดือน	รวม	อาจารย์ พิเศษราย ชั่วโมง	อาจารย์ พิเศษราย เดือน	รวม
1. วิทยาลัยการอาชีพพนมสารคาม	10	8	18	6	5	11
2. วิทยาลัยการอาชีพบางปะกง	10	8	18	6	5	11
3. วิทยาลัยการอาชีพกบินทร์บุรี	4	12	16	2	7	9
4. วิทยาลัยการอาชีพพนัสนิคม	24	13	37	14	8	22
5. วิทยาลัยการอาชีพบางละมุง	31	16	47	18	10	28
6. วิทยาลัยการอาชีพพานทอง	7	9	16	4	5	9
7. วิทยาลัยการอาชีพแกลง	5	10	15	3	6	9
8. วิทยาลัยการอาชีพนายายอาม	8	13	21	5	7	12
9. วิทยาลัยการอาชีพสอยดาว	8	7	15	5	4	9
10. วิทยาลัยการอาชีพบ่อไร่	5	12	17	3	6	9
11. วิทยาลัยการอาชีพนครนายก	28	2	30	17	1	18
12. วิทยาลัยการอาชีพองครักษ์	5	7	12	3	4	7
13. วิทยาลัยการอาชีพวังน้ำเย็น	7	6	13	4	4	8
รวม	152	123	275	90	72	162

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยอาศัยแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของอาจารย์พิเศษ วิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของอาจารย์พิเศษ ประเภทวิชาที่สอน และประเภทของอาจารย์พิเศษ โดยใช้แบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดความท้อแท้ของอาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 โดยใช้แบบวัดความท้อแท้ซึ่งผู้วิจัยปรับปรุงและพัฒนามาจากแบบวัดความ

ท้อแท้ที่ ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (2533) ปรับปรุงและพัฒนามาจากแบบวัดความท้อแท้ (Maslach Burnout Inventory) สำหรับใช้วัดกลุ่มอาการแสดงความท้อแท้ 3 ด้าน คือ ภาวะความอ่อนล้าทางอารมณ์ การสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล และความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน ซึ่งแบบวัดความท้อแท้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 22 ข้อ สอบถามความรู้สึกในแต่ละด้าน โดยใช้วัดความบ่อยครั้ง (Frequency) ของความรู้สึกต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยการแบ่งความบ่อยครั้งที่เกิดขึ้นเป็นระดับตัวเลข 0 – 6 รวม 7 ระดับ ซึ่งแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

0	แทบ	ไม่เคยรู้สึกเช่นนั้น
1	แทบ	รู้สึกปีละ 2-3 ครั้ง หรือน้อยกว่า
2	แทบ	รู้สึกเดือนละครั้ง หรือน้อยกว่า
3	แทบ	รู้สึกเดือนละ 2-3 ครั้ง
4	แทบ	รู้สึกสัปดาห์ละครั้ง
5	แทบ	รู้สึกสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง
6	แทบ	รู้สึกเช่นนั้นทุกวัน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้แบบวัดประสิทธิผลซึ่งผู้วิจัยปรับปรุง และพัฒนาจากแบบวัดประสิทธิผลของกมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536) ซึ่งปรับปรุงมาจากแบบวัดประสิทธิผลของ ฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 1991) จำนวน 29 ข้อ ซึ่งแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

5	หมายถึง	มีประสิทธิผลในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีประสิทธิผลในระดับมาก
3	หมายถึง	มีประสิทธิผลในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีประสิทธิผลในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีประสิทธิผลในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและสำรวจรายการสาเหตุของความท้อแท้จากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำรายการสาเหตุที่สำรวจและวิเคราะห์ได้สร้างเป็นแบบสอบถามร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขและได้นำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของภาษาและเนื้อหา นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและนำมาแก้ไขอีกครั้งหนึ่งแล้วจึงนำไปใช้ทดลองกับอาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน เพื่อหาอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ก่อนนำไปใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นมาดำเนินการดังนี้

1.1 เสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ประธาน และกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ได้ตรวจแก้ไขเพื่อความถูกต้อง

1.2 เสนอแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจแก้ไขภาษา ความชัดเจน ความเหมาะสม และความถูกต้อง พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไข ให้สมบูรณ์

รายชื่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแบบสอบถาม

1.2.1 รศ.ดร.คุณวุฒิ คนฉลาด	อาจารย์พิเศษ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
1.2.2 ผศ.ดร.ศรีวรรณ มีคุณ	ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
1.2.3 ผศ.ดร.เสรี ชัดแจ้ง	ภาควิชาวัดผลและประเมินผล คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
1.2.4 นายเอนก สุขสว่าง	ผู้อำนวยการ วิทยาลัยการอาชีพพนสนิมคม กองการศึกษาอาชีพ กรมอาชีวศึกษา
1.2.5 นางสาวรุ่งอรุณ อ่อนสุข	อาจารย์พิเศษ วิทยาลัยการอาชีพพนสนิมคม กองการศึกษาอาชีพ กรมอาชีวศึกษา

1.3 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอประธานและกรรมการ ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจพิจารณาเป็นขั้นตอนสุดท้าย และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม โดยใช้สูตร $IC = (\sum R) / N$ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2531, หน้า 124) ได้ค่าระหว่าง .60 – 1.00

2. การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และความเชื่อมั่น (Reliability) การหาค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับอาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 50 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม คัดเลือกข้อที่มีอำนาจจำแนก .20 ขึ้นไป เป็นแบบสอบถาม สูตรค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's

Product – Moment Correlation Coefficient) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2531, หน้า 125) แบบสอบถามชุดนี้มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .21 - .84

2.2 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) การหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, p. 202–204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม จำแนกค่าความเชื่อมั่นเป็นรายด้าน ดังนี้ ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ เท่ากับ .86 ด้านการสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล เท่ากับ .70 ด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน เท่ากับ .78 ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เท่ากับ .62 ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก เท่ากับ .85 ด้านความสามารถในการพัฒนาปรับเปลี่ยนวิทยาลัยให้เข้าสภาพแวดล้อม เท่ากับ .86 และด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี เท่ากับ .81

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1.1 ขอนหนังสือบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงอธิบดีกรมอาชีวศึกษาเพื่อขอความร่วมมือ และความอนุเคราะห์จากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ขอนหนังสือจากอธิบดีกรมอาชีวศึกษาถึงผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 162 ฉบับ

2. การจัดกระทำข้อมูล

2.1 เมื่อนำแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำนวน 162 ฉบับ มาตรวจความสมบูรณ์แล้ว กำหนดให้คะแนนตามน้ำหนักของแต่ละข้อเพื่อนำไปวิเคราะห์โดยวิธีทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS for Windows

2.2 นำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดประสงค์ที่ต้องการศึกษาต่อไป
เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามและแปลความหมายของคะแนนที่กำหนดไว้ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเพื่อวัดความท้อแท้ ประกอบด้วย

ข้อคำถามที่วัดความอ่อนล้าทางอารมณ์ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 3, 6, 8, 13, 14, 16 และ 20 จำนวนคำถาม 9 ข้อ ผลรวมของคะแนนจากข้อคำถามทั้ง 9 ข้อนี้ เป็นเครื่องแสดงระดับความอ่อนล้าทางอารมณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ที่ได้คะแนนสูง คือผู้ที่มีความอ่อนล้าทางอารมณ์สูง

ข้อคำถามที่วัดการสูญเสียสัมพันธภาพส่วนบุคคล ได้แก่ ข้อ 5, 10, 11, 15 และ 22 รวม 5 ข้อ ผลรวมของคะแนนจากคำถามทั้ง 5 ข้อนี้ ผู้ที่ได้คะแนนสูง คือผู้ที่มีการสูญเสียสัมพันธภาพส่วนบุคคลในระดับสูง

ข้อคำถามที่วัดความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน ได้แก่ ข้อ 4, 7, 9, 12, 17, 18, 19 และ 21 รวม 8 ข้อ ผลรวมของคะแนนจากคำถามทั้ง 8 ข้อนี้ ผู้ที่ได้คะแนนสูงในด้านนี้ เป็นผู้ที่มีความสมหวังในผลสำเร็จของตนต่ำ

เกณฑ์การแปลความหมายของแบบสอบถามความท้อแท้ เกณฑ์ที่ใช้วัดระดับความท้อแท้ ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์คะแนนวัดระดับความท้อแท้ ของแมสลาซ และแจคสัน (Maslach and Jackson, 1985, p. 3) เป็นแนวเทียบกับคะแนนที่ได้จากองค์ประกอบความท้อแท้ ทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์

28-54	หมายถึง	มีความท้อแท้ในระดับสูง
17-27	หมายถึง	มีความท้อแท้ในระดับปานกลาง
0-16	หมายถึง	มีความท้อแท้ในระดับต่ำ

2. ด้านการสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล

11-30	หมายถึง	มีความท้อแท้ในระดับสูง
6-10	หมายถึง	มีความท้อแท้ในระดับปานกลาง
0-5	หมายถึง	มีความท้อแท้ในระดับต่ำ

3. ด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตน

0-33	หมายถึง	มีความท้อแท้ในระดับสูง
34-39	หมายถึง	มีความท้อแท้ในระดับปานกลาง
40-48	หมายถึง	มีความท้อแท้ในระดับต่ำ

เมื่อนำผลวิเคราะห์ความท้อแท้ของอาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพในแต่ละด้านมาเทียบกับเกณฑ์คะแนนกำหนดระดับความท้อแท้ของ แมสลาซ และแจคสันแล้ว ทำให้ทราบว่าอาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพด้านความอ่อนล้าทางอารมณ์ ด้านการสูญเสียความสัมพันธ์ส่วนบุคคล และด้านความไม่สมหวังในผลสำเร็จของตนอยู่ในระดับสูง ปานกลาง หรือในระดับต่ำ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 29 ข้อ ซึ่งวัดประสิทธิผลของวิทยาลัยด้วยการรับรู้ประสิทธิผลของวิทยาลัยจากผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบวัดประสิทธิผลของวิทยาลัยนี้ เป็นแบบประเมินประสิทธิผลของวิทยาลัย โดยสอบถามจากอาจารย์พิเศษ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยเรียงจาก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ของลิเคอร์ท์ (Best & Kahn, 1993, p. 247) กำหนดน้ำหนักคะแนน ดังนี้

5	คะแนน	หมายถึง	มากที่สุด
4	คะแนน	หมายถึง	มาก
3	คะแนน	หมายถึง	ปานกลาง
2	คะแนน	หมายถึง	น้อย
1	คะแนน	หมายถึง	น้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับระดับประสิทธิผลของวิทยาลัย โดยอาศัยค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนเป็นตัวชี้วัด โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 23 – 24)

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีประสิทธิผลในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีประสิทธิผลในระดับมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีประสิทธิผลในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีประสิทธิผลในระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีประสิทธิผลในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS for Windows ดังนี้

1. ศึกษาระดับความท้อแท้ของอาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)
 - 1.3 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. เปรียบเทียบความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของอาจารย์พิเศษและประสิทธิผลของวิทยาลัยการอาชีพ จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ และประเภทของอาจารย์พิเศษ ด้วยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้การทดสอบค่าที ($t - test$)
3. เปรียบเทียบความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของอาจารย์พิเศษและประสิทธิผลของวิทยาลัยการอาชีพ จำแนกตามประเภทวิชาที่สอน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - way ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยใช้วิธี นิวแมนคูลส์ (Student Newman Keuls)

4. ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการปฏิบัติงานของอาจารย์พิเศษกับ
ประสิทธิผลของวิทยาลัยการอาชีพ ด้วยการทดสอบสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's
Product – Moment Correlation Coefficient)